

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 11Co/397/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2311225159
Dátum vydania rozhodnutia: 22. 10. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Fedor Benka
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2014:2311225159.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedu senátu Mgr. Fedora Benku a sudkýň JUDr. Silvie Hýbelovej a Mgr. Renáty Gavalcovej v právnej veci žalobcu: J. Y., nar. XX.XX.XXXX, bytom L., D. X/F, zastúpený JUDr. Evou Borovskou, advokátkou, Bratislava, Štefánikova 7, proti žalovaným: 1. Sociálna poisťovňa - ústredie so sídlom v Bratislave, ulica 29. augusta 8, zastúpený JUDr. Dagmar Kubovičovou, advokátkou, Bratislava, Námestie Biely Kríž 3 a 2. Duslo, a. s., Šaľa, Administratívna budova, ev. číslo 1236, IČO: 35 826 487, zastúpený splnomocnencom: agner & partners, s.r.o., Bratislava, Špitálska 10, o zaplatenie 15.952,62 eur s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu a žalovaného 1/ proti rozsudku Okresného súdu Galanta zo dňa 10. apríla 2014, č.k. 23C/293/2011-434, t a k t o

r o z h o d o l :

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa **p o t v r d z u j e .**

o d ô v o d n e n i e :

Rozsudkom napadnutým odvolaním súd prvého stupňa žalovanému 1/ uložil zaplatiť žalobcovi za obdobie od 01.01.2004 do 31.12.2008 sumu 15.952,62 eur do troch dní odo dňa právoplatnosti rozsudku spolu s úrokom z omeškania z jednotlivých splátok takto:

8% úrok z omeškania zo sumy 1.669,85 eur od 01.07.2006 do 18.08.2009
8% úrok z omeškania zo sumy 9.511,63 eur od 01.07.2006 do zaplatenia
9% úrok z omeškania zo sumy 406,08 eur od 01.08.2006 do 23.11.2009
9% úrok z omeškania zo sumy 406,08 eur od 01.09.2006 do 23.11.2009
9,5% úrok z omeškania zo sumy 406,08 eur od 01.10.2006 do 23.11.2009
9,5% úrok z omeškania zo sumy 406,08 eur od 01.11.2006 do 23.11.2009
9,5% úrok z omeškania zo sumy 406,08 eur od 01.12.2006 do 23.11.2009
9,5% úrok z omeškania zo sumy 406,08 eur od 01.01.2007 do 23.11.2009
9,5% úrok z omeškania zo sumy 406,08 eur od 01.02.2007 do 23.11.2009
9,5% úrok z omeškania zo sumy 406,08 eur od 01.03.2007 do 23.11.2009
9% úrok z omeškania zo sumy 406,08 eur od 01.04.2007 do 23.11.2009
8,5% úrok z omeškania zo sumy 406,08 eur od 01.05.2007 do 23.11.2009
8,5% úrok z omeškania zo sumy 406,08 eur od 01.06.2007 do 23.11.2009
8,5% úrok z omeškania zo sumy 406,08 eur od 01.07.2007 do 23.11.2009
8,5% úrok z omeškania zo sumy 431,46 eur od 01.08.2007 do 23.11.2009
8,5% úrok z omeškania zo sumy 431,46 eur od 01.09.2007 do 23.11.2009
8,5% úrok z omeškania zo sumy 431,46 eur od 01.10.2007 do 23.11.2009
8,5% úrok z omeškania zo sumy 138,76 eur od 01.11.2007 do 23.11.2009
8,5% úrok z omeškania zo sumy 292,70 eur od 01.11.2007 do zaplatenia
8,5% úrok z omeškania zo sumy 431,46 eur od 01.12.2007 do zaplatenia
8,5% úrok z omeškania zo sumy 431,46 eur od 01.01.2008 do zaplatenia
8,5% úrok z omeškania zo sumy 431,46 eur od 01.02.2008 do zaplatenia

8,5% úrok z omeškania zo sumy 431,46 eur od 01.03.2008 do zaplataenia
8,5% úrok z omeškania zo sumy 431,46 eur od 01.04.2008 do zaplataenia
8,5% úrok z omeškania zo sumy 431,46 eur od 01.05.2008 do zaplataenia
8,5% úrok z omeškania zo sumy 431,46 eur od 01.06.2008 do zaplataenia
8,5% úrok z omeškania zo sumy 431,46 eur od 01.07.2008 do zaplataenia
8,5% úrok z omeškania zo sumy 431,46 eur od 01.08.2008 do zaplataenia
8,5% úrok z omeškania zo sumy 453,03 eur od 01.09.2008 do zaplataenia
8,5% úrok z omeškania zo sumy 453,03 eur od 01.10.2008 do zaplataenia
6,5% úrok z omeškania zo sumy 453,03 eur od 01.11.2008 do zaplataenia
5% úrok z omeškania zo sumy 453,03 eur od 01.12.2008 do zaplataenia
10,5% úrok z omeškania zo sumy 453,03 eur od 01.01.2009 do zaplataenia a to všetko do troch dní odo
dňa právoplatnosti rozhodnutia a žalobu voči žalovanému 2/ zamietol. O trovách konania rozhodol tak,
že o týchto bude rozhodnuté po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej.

Svoje rozhodnutie súd právne odôvodnil použitím ustanovení zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení, ako aj § 205d ods. 1 zákona č. 65/1965 Zb. Zákonníka práce, keď dospel k záveru, že zákonné poistenie zodpovednosti zamestnávateľa za škodu pri pracovnom úraze a pri chorobe z povolania bolo týmto zákonom nahradené úrazovým poistením. Úrazové poistenie ako poistenie pre prípad poškodenia zdravia alebo úmrtia v dôsledku pracovného úrazu, služobného úrazu a choroby z povolania, bolo upravené ako súčasť systému sociálneho poistenia. V zmysle § 16 zákona č. 461/2003 Z.z. povinne úrazovo poistený je zamestnávateľ, ktorý zamestnáva aspoň jednu fyzickú osobu vykonávajúcu zárobkovú činnosť v pracovnoprávnom vzťahu, v štátnozamestnaneckom vzťahu, v členskom pomere, ktorého súčasťou je aj pracovný vzťah k družstvu, v služobnom pomere okrem fyzickej osoby, ktorá je sudca alebo prokurátor, alebo ktorý zamestnáva aspoň jednu fyzickú osobu vykonávajúcu zárobkovú činnosť, ktorou je výkon verejnej funkcie podľa osobitných predpisov. Podľa § 17 ods. 1 tohto zákona, nárok na úrazové dávky z úrazového poistenia zamestnávateľa má jeho zamestnanec po splnení podmienok ustanovených týmto zákonom. Zároveň bol týmto zákonom nahradený dovtedajší systém odškodňovania pracovných úrazov a chorôb z povolania systémom úrazového poistenia (pri ktorom v prípadoch zodpovednosti zamestnávateľa za poškodenie zdravia alebo úmrtie v dôsledku pracovného úrazu alebo choroby z povolania vzniká zamestnancovi alebo inej oprávnenej osobe nárok na úrazové dávky pri splnení podmienok podľa tohto zákona). Plnenia vyplývajúce pôvodne z nárokov na náhradu škody spôsobenej pracovným úrazom alebo chorobou z povolania, s výnimkou nároku na náhradu vecnej škody, sa stali plneniami vyplývajúcimi z nárokov na dávky úrazového poistenia (úrazové dávky). Sociálna poisťovňa po rozsudku Krajského súdu v Trnave začala uhrádzať mesačné splátky, avšak vyplácala len sumu 333,97 eur za obdobie od 01.01.2004 do 31.05.2004 v celkovej sume 1.669,85 eur. Sociálna poisťovňa od súdom priznanej straty na zárobku odpočítala daň, ktorú odpočítať oprávnená nebola. Následne žalovaný 1/ listom zo dňa 18.08.2009 žalobcovi oznámil, že mu zastavuje výplatu tohto nároku od mesiaca jún 2004. Žalovaný 1/ vydal dňa 23.11.2009 rozhodnutie a následne vyplatil žalobcovi za obdobie od 01.08.2006 do 30.11.2009 sumu 11.744,50 eur, ako to vyplýva z oznámenia o výplate, ktorá je súčasťou rozhodnutia zo dňa 23.11.2009 a v decembri 2009 vyplatil žalobcovi sumu 494,40 eur. Vyplatené čiastky žalovaným 1/ sú považované za mimosúdne vysporiadanie nároku. Titulom uhradených čiastok za obdobie od 01.01.2004 do 31.12.2008 je nutné odpočítať sumu 7.975,95 eur. Rozdiel medzi sumou 23.928,75 eur a sumou 7.975,95 eur je žalovaná suma. Pokiaľ je žalobcovi priznaná úrazová renta k 31.12.2003 a tento nárok ďalej trvá, patrí mu vo výške, ktorá mu bola vyplácaná k 31.12.2003. Keďže mu daň nebola zrážaná k 31.12.2003, nemôže mu ju zrážať Sociálna poisťovňa. Okrem toho je nutné uviesť, že Sociálna poisťovňa výšku zrazenej dane neuviedla. Úrazová renta nie je oslobodená od dane z príjmu a túto daňovú povinnosť má žalobca, pretože odvádza daň z celého príjmu, ktorý dosahuje alebo by mohol dosahovať. Žalobca požiadal o priznanie invalidného dôchodku v roku 2002 a bol mu priznaný žalovaným 1/ až 30.06.2006. V konaniach, ktoré neboli ukončené do určitého času v zákone uvedenom sa postupuje podľa predpisov účinných do 31.12.2003, teda do času, keď zákon o sociálnom poistení tento nárok ešte neupravoval. To znamená, že suma priznaná žalobcovi do 31.12.2003 musí byť taká istá aj po 31.12.2003. V súdnej praxi Najvyššieho súdu SR bola otázka, kto je subjektom povinným z právneho vzťahu sociálneho poistenia, už riešená napr. v rozhodnutiach sp. zn. 6Cdo/253/2010, sp. zn. 2Cdo/166/2011, nepriamo aj v sp. zn. 1Cdo/139/2009 a pod., v ktorých rozhodnutia Najvyšší súd SR uviedol, že na výkon sociálneho poistenia bola zriadená Sociálna poisťovňa, ktorá toto poistenie vykonáva nielen tým, že o týchto dávkach rozhoduje, ale je tiež orgánom, ktorý tieto dávky aj poskytuje, z čoho vyplýva, že Sociálna poisťovňa a nie zamestnávateľ poškodeného je tým subjektom, ktorý v prípade priznania dávky poškodenej osobe túto uhrádza a je

nositeľom hmotnoprávnej povinnosti, t.j. vecne legitimovaným subjektom na strane žalovanej, ktorý má podľa zákona povinnosť úrazovú dávku poskytnúť a nie osoba, ktorá je povinná platiť poistenie na úrazové poistenie. Ak osobitný zákon zveruje rozhodnúť o úrazovej dávke súdu, je povinným subjektom z takéhoto vzťahu ten subjekt, ktorý podľa zákona má povinnosť dávku poskytnúť (nie osoba, ktorá je povinná platiť poistenie na úrazové poistenie). Podľa právneho názoru dovolacieho súdu je názor zaujatý v uvedených rozhodnutiach opodstatnený aj v prejednávanej veci a dovolací súd ani v danom prípade nemá dôvod odkloniť sa od tohto názoru (citované z rozsudku NS SR sp. zn. 3Cdo/75/2012 zo dňa 06.03.2014). Z vyššie citovaného podľa názoru súdu vyplýva, že žalovaný 2/ vo veci nie je pasívne legitimovaný, a preto súd žalobu voči nemu zamietol.

Proti zamietajúcej časti rozsudku podal v zákonnej lehote odvolanie žalobca, ktorý navrhol rozsudok v napadnutej časti zmeniť a jeho žalobe voči žalovanému 2/ vyhovieť. Rozsudok súdu prvého stupňa v časti uloženia povinnosti žalovanému 1/ považoval za správny, pretože strata na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti, ak nárok trval aj po 01.01.2004, bola transformovaná na úrazovú rentu. Týmto momentom mu vznikol priamy nárok voči žalovanému 1/, pretože transformovaním došlo k zmene spočívajúcej v tom, že nejde o nárok voči zamestnávateľovi, ktorý nesporne za škodu spôsobenú žalobcovi zodpovedá, ale o dávku, ktorú z úrazového poistenia vypláca žalovaný 1/, na ktorú vzniká priamy nárok voči Sociálnej poisťovni momentom transformácie straty na zárobku na úrazovú rentu, a to bez ohľadu na to, či o nej rozhoduje súd alebo Sociálna poisťovňa. Odvolanie v časti zamietnutia žaloby voči žalovanému 2/ podal viac-menej z bezpečnostných dôvodov, pokiaľ by dovolací súd zotrval na svojich predchádzajúcich stanoviskách uvedených v odôvodnení hlavne zrušujúceho rozhodnutia č.k. 11Co/193/2013-368 zo dňa 09.10.2013. Pokiaľ by krajský súd zotrval na tomto stanovisku, potom súd prvého stupňa nesprávne rozhodol, ak žalobu voči žalovanému 2/ zamietol a potom rozhodnutie súdu prvého stupňa, ktoré je napadnuté odvolaním, nesprávne v časti, v ktorej bola žaloba voči žalovanému 2/ zamietnutá. Prvostupňový súd pochybil, keď žalobu voči žalovanému 2/ zamietol, pretože žalovaný 2/ za škodu nesporne zodpovedá a podanou žalobou sa žalobca domáhal uplatneného nároku za obdobie od priznania čiastočného invalidného dôchodku, t.j. od 14.08.2002, kedy Zákon o sociálnom poistení ani nebol účinný. Podľa názoru žalobcu mal byť zaviazaný tak žalovaný 1/, ako aj žalovaný 2/, pričom plnením jedného zo žalovaných by zanikla povinnosť druhého žalovaného.

Proti vyhovujúcej časti rozsudku podal v zákonnej lehote odvolanie žalovaný 1/, ktorý navrhol rozsudok v napadnutej časti zmeniť a žalobu voči nemu zamietnuť. Trval na tom, že nárok žalobcu na náhradu straty na zárobku sa dňom 01.01.2004 transformoval na úrazovú rentu a že o takomto nároku má právomoc konať len súd v rámci správneho súdnictva, a preto nie je daná právomoc tohto súdu konať vo veci nárokov vzniknutých po 01.01.2004. Nestotožnil sa s právnym názorom Najvyššieho súdu SR uvedeným v odôvodnení rozsudku sp. zn. 1Cdo/139/2009 zo dňa 13.09.2011, ktorým boli zrušené rozsudky prvostupňového i druhostupňového súdu v časti týkajúcej sa nárokov vzniknutých po 01.01.2014. Poukázal na to, že vyslovený právny názor dovolacieho súdu je v príkrom rozpore so závermi zjednocujúceho stanoviska občiansko-právneho a správneho kolégia Najvyššieho súdu SR sp. zn. Cpj/9/2006, pričom uvedený záver občiansko-právneho a správneho kolégia bol akceptovaný viacerými rozhodnutiami Najvyššieho súdu SR v konaniach o kompetenčnom konflikte. Pokiaľ dovolací súd v tomto prípade, ktorý je skutkovo a právne obdobný, vyslovil opačný právny názor, je to porušením princípu právnej istoty a predvídateľnosti súdnych rozhodnutí, čo je v rozpore s ústavným princípom právneho štátu a Ústavou SR, ako aj Európskym dohovorom o ochrane ľudských práv a základných slobôd zaručujúcim právo na spravodlivý súdny proces. V predmetnom konaní bolo v roku 2009 právoplatne rozhodnuté o tom, že žalobca má k 31.12.2003 nárok na náhradu za stratu na zárobku vo výške 356,87 eur. Mal za to, že došlo zo samotného Zákona o sociálnom poistení k pretransformovaniu tohto nároku na úrazovú rentu a v súlade s § 272 ods. 1, 2 a 9 zákona č. 461/2003 Z.z. vydal o tom dňa 18.08.2009 rozhodnutie, ktorým ustálil výšku úrazovej renty po odpočítaní dane z príjmov na sumu 333,97 eur. Pri odpočítaní dane vychádzal žalovaný 1/ zo skutočnosti, že do 31.12.2003 náhrada za stratu na zárobku nebola oslobodená od dane z príjmov a pokiaľ podľa § 272 ods. 3 zákona č. 461/2003 Z.z. uvádza o výške úrazovej renty ako o „sume, v akej patrila do 31.12.2003“, tak ide o sumu po zdanení. Trval na tom, že po transformovaní náhrady straty na zárobku na úrazovú rentu po 01.01.2004 je v ďalšom možné posudzovať a určovať výšku úrazovej renty výlučne podľa zákona č. 461/2003 Z.z., ako to vyplýva z ustanovení § 272 citovaného zákona. S poukazom na to správne a v súlade s právnymi predpismi rozhodol aj o znížení úrazovej renty podľa § 293o ods. 2 citovaného zákona a jej následnom zvýšení podľa § 293ay citovaného zákona rozhodnutím zo dňa 23.11.2009. Žalobcovi teda vyplatil nároky na úrazovú rentu v zákonnej výške v súlade so zákonom č. 461/2003 Z.z., ktorý ako

jediný hmotnoprávny predpis upravuj výpočet úrazovej renty. Prvostupňový súd sa však jeho tvrdeniami v odôvodnení napadnutého rozsudku vôbec nezaoberal, a teda postupom súdu mu bola opätovne odňatá možnosť konať pred súdom.

Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O.s.p.) po zistení, že odvolanie podali včas oprávnené osoby - účastníci konania (§ 201 a § 204 ods. 1 O.s.p.), proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok prípustný (§ 201 a § 202 O.s.p.), na nariadenom odvolacom pojednávaní (§ 214 ods. 1 O.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok, ako aj konanie mu predchádzajúce v medziach daných rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 212 ods. 1 O.s.p.) a dospel k záveru, že odvolania nie sú dôvodné a napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa je potrebné z dôvodu jeho vecnej správnosti potvrdiť.

Predmetom konania vedeného na súde prvého stupňa pod sp. zn. 23C/293/2011 je zaplatenie náhrady straty na zárobku po skončení práceneschopnosti.

V predmetnej veci súd prvého stupňa v poradí prvým rozsudkom č. k. 8C/277/2006-66 zo dňa 08.07.2008 zaviazal žalovaných povinnosti zaplatiť žalobcovi spolu 7.920 eur, a to od 15.09.2002 do 30.09.2002 sumu 267,28 eur, od 01.10.2002 do 30.06.2003 mesačne sumu 460,33 eur a od 01.07.2003 do 31.12.2003 mesačne sumu 508,23 eur do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Vo zvyšku konanie zastavil s tým, že po právoplatnosti bude vec postúpená Sociálnej poisťovni - ústrediu. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 2 O.s.p. tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na ich náhradu. Zároveň rozhodol aj o odpustení poriadkovej pokuty vo výške 331,94 eur právnej zástupkyňi žalobcu, ktorá jej bola uložená uznesením z 13.05.2008. Doplniacím rozsudkom z 11.08.2008 č. k. 8C/277/2006-173 zaviazal žalované k povinnosti zaplatiť žalobcovi i úroky z omeškania vo výške 16,5% zo sumy 267,28 eur od 15.09.2002 do zaplatenia; 16,5% zo sumy 460,33 eur od 15.10.2002 do zaplatenia; 16% zo sumy 460,33 eur od 15.11.2002 do zaplatenia; 13% zo sumy 460,33 eur od 15.12.2002 do zaplatenia; 13% zo sumy 460,33 eur od 15.01.2003 do zaplatenia; 13% zo sumy 460,33 eur od 15.02.2003 do zaplatenia; 13% zo sumy 460,33 eur od 15.03.2003 do zaplatenia; 13% zo sumy 460,33 eur od 15.04.2003 do zaplatenia; 13% zo sumy 460,33 eur od 15.05.2003 do zaplatenia; 13% zo sumy 460,33 eur od 15.06.2003 do zaplatenia; 13% zo sumy 460,33 eur od 15.07.2003 do zaplatenia; 13% zo sumy 508,23 eur od 15.08.2003 do zaplatenia; 13% zo sumy 508,23 eur od 15.09.2003 do zaplatenia; 12,5% zo sumy 508,23 eur od 15.10.2003 do zaplatenia; 12,5% zo sumy 508,23 eur od 15.11.2003 do zaplatenia; 12,5% zo sumy 508,23 eur od 15.12.2003 do zaplatenia; 12% zo sumy 508,23 eur od 15.01.2004 do zaplatenia.

Na základe v zákonnej lehote podaného odvolania zo strany všetkých účastníkov konania Krajský súd v Trnave rozsudkom č. k. 10Co/301/2008, 10Co/302/2008 a 10C/303/2008-227 zo dňa 03.02.2009 zmenil rozsudok súdu prvého stupňa tak, že žalovanému 2. uložil zaplatiť žalobcovi 4.938,36 eur s 8%-ným úrokom z omeškania ročne od 01.06.2006 do zaplatenia do troch dní a vo zvyšku žalobu zamietol a v napadnutej časti zastavenia konania rozhodnutie prvostupňového súdu potvrdil. Zároveň zrušil napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa. Žalovaným náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

Odvolací súd svoje rozhodnutie v časti, v ktorej rozhodnutie súdu pravého stupňa zmenil tak, že žalobu voči žalovanému 1 zamietol, odôvodnil § 195 ods. 4 Zákonníka práce v znení účinnom od 01.04.2002, podľa ktorého za škodu spôsobenú zamestnancovi chorobou z povolania zodpovedá zamestnávateľ, u ktorého zamestnanec pracoval naposledy pred jej zistením v pracovnom pomere za podmienok, z ktorých vzniká choroba z povolania, ktorou bol postihnutý. Rovnako ako súd prvého stupňa mal za preukázané, že žalobcovi bola choroba z povolania zistená. Avšak na rozdiel od súdu prvého stupňa bol toho právneho názoru, že za škodu touto chorobou spôsobenú zodpovedá výlučne žalovaný 2 ako právny nástupca zodpovedného zamestnávateľa. Nebola preto daná pasívna vecná legitímácia žalovaného 1, voči ktorému mal zodpovedný zamestnávateľ podľa § 44a ods. 2 a 4 zákona o Sociálnej poisťovni účinného do 31.12.2003 právo, aby pri vzniku poisťnej udalosti za neho uhradila preukázané nároky na náhradu škody na zdraví spôsobenej chorobou z povolania. Uviedol, že žalobcovi nevznikol priamy nárok na náhradu škody voči žalovanému 1, ale tento je povinný jeho nárok uspokojiť na základe právoplatného rozhodnutia súdu, ktorým bude žalovanému 2 ako právnenému nástupcovi zodpovedného zamestnávateľa uložené škodu žalobcovi ako bývalému zamestnancovi právneho predchodcu žalovaného 2 nahradiť. Zmeňujúce rozhodnutie, čo do výšky priznanej náhrady za stratu na zárobku odôvodnil § 201 ods. 1 Zákonníka práce v znení účinnom od 01.04.2002. rovnako ako súd prvého stupňa bol toho právneho názoru, že žalobcovi patrí za obdobie od 15.09.2002 do 31.12.2003 náhrada za stratu na zárobku z titulu choroby z povolania a zhodne

s ním vychádzal z rovnakého pravdepodobného zárobku pred vznikom škody. Na rozdiel od súdu prvého stupňa, od zisteného pravdepodobného zárobku v jednotlivých mesiacoch odpočítal nielen žalobcovi priznaný čiastočný invalidný dôchodok, ale i sumu zodpovedajúcu mzde (ďalej len „zákon o minimálnej mzde“), platnú v posudzovanom období, ktorú by žalobca musel minimálne zarobiť ako čiastočne invalidný dôchodca, keby pracoval. Podľa jeho názoru k strate na zárobku dochádza preto, že pracovná schopnosť zamestnanca je následkom choroby z povolania znížená, obmedzená alebo zanikla a účelom náhrady za túto stratu je poskytnúť odškodnenie zamestnancovi, ktorý nie je schopný pre následky choroby z povolania dosahovať taký zárobok, aký mal pred poškodením. Škoda spočívajúca v strate na zárobku je majetkovou ujmom, ktorá predstavuje rozdiel medzi zárobkom zamestnanca pred vznikom škody a po zistení choroby z povolania, ku ktorému je treba počítat' prípadný invalidný alebo čiastočný invalidný dôchodok poskytovaný z toho istého dôvodu. Predpokladom zodpovednosti zamestnávateľa za škodu pri zistení choroby z povolania je aj príčinná súvislosť medzi chorobou z povolania a vznikom škody, a teda zodpovedný zamestnávateľ je povinný nahradiť len takú škodu, ktorá je v príčinnej súvislosti so zistenou chorobou z povolania. Skutočnosť, že v preskúvanom prípade nebol poškodený zamestnanec zamestnaný v zamestnaní, ktoré by zodpovedalo jeho v dôsledku choroby z povolania zníženej pracovnej schopnosti a nemal príjem z vlastnej zárobkovej činnosti, nie je podľa názoru odvolacieho súdu v príčinnej súvislosti s chorobou z povolania. Preto, keď je zamestnanec bez práce a jeho sociálne pomery sa zhoršili aj v dôsledku toho, že nemá príjem z vlastnej zárobkovej činnosti, na tieto okolnosti z hľadiska odškodnenia choroby z povolania nemožno prihliadnuť, keďže nie sú v príčinnej súvislosti s chorobou z povolania. V opačnom prípade by bola podľa jeho názoru odškodňovaná ujma, k úhrad ktorej náhrada za stratu na zárobku neslúži a ani slúžiť, vzhľadom na účel jej poskytovania nemôže. Preto keď v preskúvanom prípade žalobca nepracoval, hoci nebol uznaný za plne invalidného, z ktorého dôvodu nemal žiadny príjem, odvolací súd vychádzal zo zárobku, ktorý by žalobca musel minimálne zarobiť, keby pracoval. Vzhľadom na to, že žalovaný 2. žalobcovi škodu neuhradil riadne a včas, dostal sa do omeškania, s poukazom na čo vzniklo žalobcovi právo podľa § 517 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka v spojení s § 3 nariadenia vlády na priznanie úrokov z omeškania. Potvrdzujúce rozhodnutie odôvodnil § 7 ods. 1 a 3 a § 104 O.s.p. tak, že rozhodovanie o nároku na úrazovú rentu od 01.01.2004 nepatrí do právomoci súdu, ale Sociálnej poisťovne. Poukázal na § 294 bod 27, podľa ktorého bolo zrušené ust. § 198 ods. 1 písm. a) až c) a ust. § 199 až § 213 Zákonníka práce. Jediným nárokom upraveným v Zákonníku práce z titulu choroby z povolania tak od 01.01.2004 zostala len vecná škoda a ostatné nároky sú upravené zákonom o sociálnom poistení, vrátane nároku na úrazovú rentu, o ktorom rozhoduje Sociálna poisťovňa v dávkovom konaní. Na základe uvedeného, keď žalobca si nárok na úrazovú rentu uplatnil na súde návrhom došlým 06.12.2006, teda po nadobudnutí účinnosti zákona o sociálnom poistení, nie je podľa jeho názoru daná právomoc na rozhodovanie o tomto nároku.

Na základe v zákonnej lehote podaného dovolania zo strany žalobcu Najvyšší súd SR rozsudkom č. k. 1Cdo/139/2009-255 zo dňa 13.09.2011 rozsudok odvolacieho súdu v potvrdzujúcom výroku a v súvisiacom výroku o trovách konania a rozsudok prvostupňového súdu vo výroku o zastavení konania a postúpení veci príslušnému orgánu a výroku o trovách konania zrušil a vec v rozsahu zrušenia vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie, pričom vo zvyšku dovolanie žalobcu zamietol.

Z odôvodnenia rozhodnutia dovolacieho súdu vyplynulo, že právomoc Sociálnej poisťovne nie je (okrem iných) daná v konaniach o náhrade za stratu na zárobku, ktoré neboli právoplatne skončené do 31.07.2006 (bez ohľadu na to, kedy bolo konanie začaté), o ktorých treba rozhodnúť podľa predpisov účinných do 31.12.2003 (§ 272 ods. 9 zákona o sociálnom poistení), lebo o takomto nároku rozhodoval vždy súd ako o spore z pracovného vzťahu (§ 7 ods. 1 O.s.p.) a o tomto nároku sa v zmysle novej právnej úpravy už nerozhoduje, ale ak nárok na výplatu náhrady za stratu na zárobku trval aj po 31.12.2003, považuje sa od 01.01.2004 za úrazovú rentu a poskytuje sa v sume, v akej patril k 31.12.2003 po zvýšení podľa § 82 zákona o sociálnom poistení (§ 272 ods. 9 zákona o sociálnom poistení). Z uvedeného vyplýva, že pokiaľ nárok na náhradu za stratu na zárobku trval aj po 31.12.2003, od 01.01.2004 sa zo zákona považuje za úrazovú rentu a o takomto nároku už Sociálna poisťovňa nerozhoduje, hoci inak je daná jej právomoc od 01.01.2004 rozhodovať o úrazovej rente ako dávke z úrazového poistenia podľa zákona o sociálnom poistení. Podľa názoru dovolacieho súdu, právomoc rozhodovať o takomto nároku nebola súdom odňatá (resp. zverená inému orgánu) ani Zákonom o sociálnom poistení. Sociálna poisťovňa rozhoduje o úrazovej rente v prípade chorôb z povolania, ktoré boli zistené po 31.12.2003. V prípade chorôb z povolania, ktoré boli zistené pred 01.01.2004 rozhoduje Sociálna poisťovňa o úrazovej rente iba za obdobie po 01.01.2004, pokiaľ sa nejedná o úrazovú rentu transformovanú podľa § 272

zákona o sociálnom poistení, pretože v takom prípade nie je predmetom konania úrazová renta v zmysle zákona o sociálnom poistení, ale trvanie a pokračovanie vyplácania náhrady za stratu na zárobku aj po 31.12.2003, na ktorú vznikol nárok pred nadobudnutím účinnosti zákona o sociálnom poistení. V prípade, že poškodenému zamestnancovi nie je úrazová renta, na ktorú bola pretransformovaná náhrada za stratu na zárobku po 31.12.2003 dobrovoľne poskytovaná, vzniká spor, ktorý je povinný a zároveň i oprávnený prejednať a rozhodnúť súd. Jednak táto právomoc vyplýva z § 7 ods. 1 O.s.p., keďže ide o spor pracovný (nárok na náhradu za stratu na zárobku sa posudzuje podľa predpisov účinných do 31.12.2003 a pokiaľ nárok na výplatu tejto náhrady trval aj po 31.12.2003, považuje sa úrazovú rentu bez toho, aby Sociálna poisťovňa o nej rozhodovala), jednak zo zákona o sociálnom poistení, ani zo žiadneho iného zákona nevyplýva, že takýto trvajúci nárok prejednáva a rozhoduje o ňom iný orgán (§ 7 ods. 1 O.s.p.) a nakoniec je táto právomoc daná výslovne v § 272 ods. 11 zákona o sociálnom poistení v znení účinnom od 01.01.2007, podľa ktorého spory o nárokoch podľa odsekov 9 a 10 rozhodujú súdy. Najvyšší súd SR zároveň poukazuje na Stanovisko občianskoprávneho a správneho kolégia č. Cpj 9/06, podľa ktorého, rozhodovanie o nárokoch na náhradu za stratu na zárobku, vzniknutých do 31.12.2003, patrí do právomoci súdu, aj keď nároky boli uplatnené po účinnosti zákona o sociálnom poistení.

Dôsledkom vyššie uvedených skutočností je záver spočívajúci v tom, že v preskúvanom prípade je daná právomoc súdu, pretože k vzniku nároku totiž dochádza už samotným vznikom škody. Zo zisteného skutkového stavu vyplýva, že škoda vznikla pred 01.01.2004 a žalobca tvrdil, že nárok trvá i po 31.12.2003.

Úlohou súdu prvého stupňa bolo preto v ďalšom konaní skúmať, či nárok žalobcu na náhradu za stratu na zárobku trval aj po 31.12.2003, a teda či došlo zo zákona k pretransformovaniu náhrady za stratu na zárobku na úrazovú rentu, o ktorom nároku už Sociálna poisťovňa nerozhoduje, ale je povinná ho poskytovať za zodpovedného zamestnávateľa v sume, v akej patrila k 31.12.2003, po zvýšení podľa zákona o sociálnom poistení. Bude na posúdení súdu, či dôvody žalobcu na ďalšie vyplácanie náhrady za stratu na zárobku, po 31.12.2003 úrazovej renty, obstoja. V tomto konaní tak žalovaný 1. nie je v pozícii orgánu, ktorý rozhoduje (resp. môže rozhodovať) o úrazovej dávke v dávkovom konaní podľa zákona o sociálnom poistení.

Dovolací súd uviedol, že podľa jeho názoru z ust. § 201 ods. 1 a 5 Zákonníka práce v znení účinnom od 01.04.2002 vyplýva záver, že účelom poskytovania náhrady za stratu na zárobku je poškodenému zamestnancovi zmierniť pokles zárobku v dôsledku choroby z povolania (pracovného úrazu) po jeho opätovnom zaradení sa do pracovného procesu a kompenzovať pokles jeho schopnosti vykonávať doterajšiu činnosť, t.j. činnosť vykonávanú pred vznikom choroby z povolania. V prípade, že poškodený zamestnanec nepracuje bez vážneho dôvodu súvisiaceho s chorobou z povolania, tomuto účelu potom, podľa názoru dovolacieho súdu, zodpovedá použitie minimálneho zárobku podľa zákona o minimálnej mzde, ktorý by poškodený zamestnanec dosiahol pri práci, zodpovedajúcej jeho zdravotnému stavu, keby pracoval. Pokiaľ preto odvolací súd určil zárobok po zistení choroby z povolania za situácie, keď žalobca nepracoval (bez vážneho preukázateľného dôvodu súvisiaceho s chorobou z povolania) ako minimálny zárobok, to je najnižšiu možnú hranicu zárobku, ktorú by žalobca dosiahol, keby pracoval, žalobcu nijako nepoškodil.

Zo spisu vyplýva, že žalobca odo dňa priznania čiastočného invalidného dôchodku nepracoval, nakoľko podľa jeho tvrdenia nebol schopný zo zdravotných dôvodov vykonávať žiadnu sústavnú ani opakovanú činnosť, pričom súdu túto skutočnosť, to je neschopnosť vôbec pracovať práve z dôvodu choroby z povolania, nijako nepreukázal (napr. lekárske potvrdením, priznaním plného invalidného dôchodku a pod.), s výnimkou obdobia od 15.09. do 05.12.2002, kedy poberal nemocenské dávky. Zo zisteného skutkového stavu tak vyplýva, že žalobca dobrovoľne nepracoval (s výnimkou obdobia od 15.09. do 05.12.2002), čo nemôže byť na ujmu zodpovednému zamestnávateľovi, keďže dobrovoľná nezamestnanosť poškodeného zamestnanca, nezúčujem sa zamestnať v inom zamestnaní, ktoré by zodpovedalo jeho chorobou z povolania zníženej pracovnej schopnosti, nie je v príčinnej súvislosti s chorobou z povolania. Nedosahovanie príjmu poškodeného zamestnanca v dôsledku takejto nezamestnanosti potom nemožno odškodniť v rámci náhrady za stratu na zárobku.

Vychádzajúc potom zo situácie na trhu práce (nedostatok pracovných príležitostí pre všetkých zamestnancov, zvlášť invalidných), zo žalobcovej nezamestnanosti a z toho, že žalobca nebol uznaný za plne invalidného, ale čiastočne invalidného, z čoho je preukázané, že nemal úplne obmedzenú

schopnosť pracovať, a teda pracovať mohol, podľa názoru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, odvolací súd správne započítal do príjmu žalobcu po zistení choroby z povolania aj minimálnu mzdu, ktorú by žalobca zarobil, keby pracoval, nakoľko žalobca súdu nepreukázal, že bol počas celej doby práceneschopný z dôvodu choroby z povolania. To, že nepracoval, odvolací súd správne vyhodnotil ako skutočnosť, ktorá nemôže byť na škodu zamestnávateľovi, ktorý je povinný uhradiť len škodu, ktorá je v príčinnej súvislosti s chorobou z povolania, čo v preskúvanom prípade preukázané nebolo. Predpokladmi zodpovednosti zamestnávateľa voči zamestnancovi za škodu spôsobenú chorobou z povolania sú nielen existencia choroby z povolania a škoda, ale aj príčinná súvislosť medzi chorobou z povolania a vznikom škody. Príčinná súvislosť je daná len vtedy, ak vznikla škoda následkom choroby z povolania. Pokiaľ ide o námietku dovolateľa, že odvolací súd mu započítal minimálny zárobok i za mesiace september 2002 až 05.12.2002, kedy žalobca preukázateľne pracovať nemohol z dôvodu práceneschopnosti, za ktoré obdobie poberal nemocenské (potvrdenie o poberaní nemocenského na č.l. 24), Najvyšší súd Slovenskej republiky uvádza, že v takomto prípade nárok na náhradu za stratu na zárobku, ktorého sa žalobca domáhal podľa § 201 Zákonníka práce, ani nevzniká. V prípade straty na zárobku z dôvodu práceneschopnosti vzniká zamestnancovi nárok podľa § 200 Zákonníka práce. Pokiaľ mu súd priznal túto náhradu podľa § 201 Zákonníka práce i za toto obdobie, pričom tento postup žalovanými namietaný nebol, uvedené rozhodnutie je tak na prospech zamestnanca.

Predmetom konania teda zostal nárok žalobcu na priznanie náhrady za straty na zárobku po skončení práceneschopnosti po 01.01.2004 do 31.12.2008. Na rozhodovanie o tomto nároku žalobcu nie je daná právomoc Sociálnej poisťovni vzhľadom na to, že tento nárok trval aj po 31.12.2003, pričom od 01.01.2004 ho treba považovať za úrazovú rentu a poskytuje sa v sume, a v akej patrí k 31.12.2003 po zvýšení podľa § 82 Zákona o sociálnom poistení, pričom o tomto nároku rozhoduje súd. Spôsob výpočtu nároku žalobcu uviedol odvolací súd už vo svojom predchádzajúcom rozsudku č.k. 10Co/301/2008-227 zo dňa 03.02.2009, ktorý výpočet považoval za správny dovolací súd, a teda odvolací súd poukazuje na odôvodnenie predmetného rozsudku, ako i odôvodnenie rozsudku Najvyššieho súdu SR v predmetnej veci.

Dňom 01.01.2004 došlo k transformovaniu nároku žalobcu na stratu na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti na úrazovú rentu, ktorým momentom vznikol žalobcovi priamy nárok voči žalovanému 1/, a teda žalovaný 2/ síce zodpovedá za škodu spôsobenú žalobcovi, avšak povinným subjektom na vyplácanie je žalovaný 1/.

Súd prvého stupňa napadnutým rozsudkom rozhodol o úrazovej rente patriacej žalobcovi v zmysle posúdenia veci tak odvolacím súdom, ako aj dovolacím súdom, pričom svoje rozhodnutie podľa názoru odvolacieho súdu dostatočným spôsobom odôvodnil s prihliadnutím i na odôvodnenia predchádzajúcich rozhodnutí odvolacieho súdu, ako aj dovolacieho súdu, a teda odvolací súd v podrobnostiach odkazuje na odôvodnenie napadnutého rozsudku súdu prvého stupňa, ako aj na svoje odôvodnenia predchádzajúcich rozhodnutí vo veci.

Z vyššie uvedených dôvodov odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa podľa § 219 ods. 1 O.s.p. z dôvodu vecnej správnosti potvrdil.

O trovách odvolacieho konania odvolací súd nerozhodol, pretože o trovách konania nerozhodol súd prvého stupňa a o týchto bude rozhodnuté až po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej.

Senát krajského súdu uvedený rozsudok prijal pomerom hlasov 3 : 0, teda jednohlasne.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.